
ПРОГЛАС

Хроника

ХРИСТИЯНСКАТА ТРАДИЦИЯ И ЦАРСКАТА ИНСТИТУЦИЯ В БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

Това бе темата на състоялата се в Шумен на 2 - 5 май 1992 г. национална научна конференция, организирана от Института по българска филология и Научния център "Преславска школа" при Шуменския университет "Константин Преславски", от Съюза на учените в България и Филиала на АИМ при БАН - Шумен. Работата на конференцията протече в едно пленарно и 12 секционни заседания, разпределени в 3 секции: "История и литературна история", "Лингвистика, археология, епиграфика", "Изкуствознание и културология". Началото бе поставено с отслужването на благодарствен молебен за св. княз Борис на руините на църквата при Крумовия дворец в Плиска, тъй като на 2 май преди 1085 години според една приписка на черноризец Тодор Доксов умира българският княз покръстител, канонизиран от църквата за светец и тачен като покровител не само на Плисковско-Преславския регион, но и на цяла България. Пръв от българските владетели Борис-Михаил прозира историческата перспектива на триединството цар, вяра и народ, чиито различни измерения и сложни взаимоотношения през средновековието, Възраждането и новото време бяха предмет на научните доклади и съобщения на конференцията. Тяхната проблематика обхващаше извънредно широк и интересен кръг изследователски задачи - от библейския закон за царската власт и царското служение до последните изследвания за гроба на цар Борис III или от християнизацията на българската държава до взаимодействието между владетелската институция и християнската църква и ролята им за развитието на българската култура, литература и изкуство. Сред близо 60-те участници в конференцията бяха и 6-ма представители на Великотърновския университет "Св.св Кирил и Методий" - 4-ма от Филологическия и 2-ма от Историческия факултет. Докладът на проф. д-р Г. Данчев "Отношението на Патриарх Евтимий Търновски към представителите на царската институция, отразено в похвалните му слова", изнесен на пленарното заседание, постави на разискване големия и важен за средновековието въпрос за приоритета на духовната власт над светската. Проф. к.ф.н. Ангел Давидов разгледа "Лексеми, свързани с царската институция", в Беседата на Презвитер Козма". Въпросът за влиянието на българската държавна и църковна практика върху руската през XIV-XV в. бе в центъра на доклада на доц. к.ф.н. Невяна Дончева-Панайотова "Митрополит Киприян за взаимоотношенията между църковната и държавната власт". Доц. к.ф.н.

Димитър Кенанов проследи "Парадигмата на идеалния владетел в старобългарската литература" на базата на богат извороведски материал. Интересни наблюдения съдържаха и докладите на двамата великотърновски историци - на доц. к.ф.н. Казимир Попконстантинов (в съавторство с гл. ас. к.ф.н. Величка Константинова) "Царската титулатура в средновековна България по данни от епиграфските паметници" и на к.и.н. Стефан Йорданов "За някои архаични характеристики на образа на българския владетел от апокрифната книжнина".

Според организаторите и участниците научната конференция бе прелюдия към големите национални и международни научни форуми през следващата 1993 г. по случай 1100-годишнината от Преславския събор.

Невяна Дончева-Панайотова